

Relațiile UE- Moldova:

Rolul Parlamentului Republicii Moldova

elaborat de Gundars Ostrovskis

Parlamentul Letoniei (Saeima)

30 Iunie 2006

Notă:

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) reprezintă rețeaua globală de dezvoltare a Națiunilor Unite, care promovează schimbarea și conectează țările la informații, experiență și resursele necesare pentru a ajuta oamenii să-și construiască o viață mai bună

Prezentul raport a fost elaborat de un expert independent în cadrul proiectului Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare „Consolidarea capacității instituționale a Parlamentului Republicii Moldova”. Opiniile exprimate în acest document nu reflectă neapărat poziția oficială a PNUD.

Sumar executiv

Concluzii

Principala concluzie care trebuie făcută din respectiva analiză a implicării Parlamentului în relațiile UE - Moldova este că activitatea este limitată, în principal datorită faptului că din partea Guvernului nu s-a petrecut prea multă activitate de armonizare a legislației. Guvernul este acum în proces de organizare a mecanismelor de coordonare și este posibil ca ceva lucru sistematic să înceapă în viitorul apropiat.

La moment, Parlamentul trebuie neîntârziat să ia o decizie asupra faptului cum își va organiza implicarea sa în relațiile UE-Moldova și asupra modalității specifice de adaptare a structurilor sale la rolul asumat. Încercarea fundamentală este să se determine sectoarele prioritare pentru aproximare a legislației, consecutivitatea și gradul acesteia. Apropierea de dreptul Comunitar în sectoarele prioritare trebuie să devină o parte integrantă a procesului intern de luare a deciziilor și a agendei legislative. Adoptarea și implementarea dreptului Comunitar necesită capacitate instituțională semnificativă, coordonare eficientă și investiții considerabile.

Recomandări

Parlamentul trebuie să dețină un rol activ în promovarea agendei de integrare europeană, îndemnând la acțiune din partea Guvernului în sectoarele prioritare. El trebuie să dezvolte relații strategice cu Guvernul în ceea ce privește formularea politicilor publice. Odată ce decizia strategică este luată, implementarea ei trebuie să treacă la nivelul tehnic. Parlamentul trebuie de asemenea să se asigure că Guvernul are resursele necesare pentru a îndeplini sarcinile de integrare europeană. Parlamentul ar putea să joace un rol mai decisiv în următoarele patru dimensiuni principale:

- § Conturarea și promovarea relațiilor UE-Moldova, inclusiv stabilirea priorităților, și controlul politic asupra acțiunilor Guvernului ce țin de implementarea lor;
- § Promovarea procesului de aproximare a legislației UE și a Moldovei;
- § Monitorizarea implementării legislației armonizate; și
- § Comunicarea cu publicul larg la capitolul procesului de integrare europeană.

Primele trei roluri ar putea presupune implicare următoarelor structuri parlamentare: Comisia pentru Politică Externă și Integrare Europeană, Direcția Juridică și Comisiile permanente. O bună modalitate de implementare a celui de-al patrulea rol (rolul informativ) ar putea în primul rând fi prin formarea unui centru intern de informare UE în cadrul Parlamentului, destinat să servească deputații și personalul. Decizia dacă Parlamentul ar trebui să fie implicat în ridicarea nivelului de cunoaștere al publicului general ar putea fi luată la o etapă ulterioară, fiind bazată pe experiența acumulată în procesul de dezvoltare al acestui centru intern de informare UE.

Rolul potențial al Comisiei pentru Politică Externă și Integrare Europeană

- § Aprobarea priorităților pentru relațiile UE-Moldova înainte de începerea negocierilor cu UE;
- § Monitorizarea și promovarea implementării priorităților aprobate în baza unui program de lucru consolidat al Guvernului; și
- § Promovarea aproximării legislației în baza Programului Legislativ.

Parlamentul trebuie să-și facă contribuția în formularea priorităților în relațiile dintre UE și Moldova, inclusiv aproximarea legislației. El trebuie să asigure că aceste priorități sunt aprobate la nivel politic și că ele se bucură de susținerea publicului general, precum și de cea a administrației publice. Comisia trebuie să ia programul Guvernului de implementare a Planului de Acțiuni UE-Moldova drept bază de monitorizare. Ea trebuie să asigure că Guvernul prezintă proiecte de legi în termenii conveniți și că viteza procesului de adoptare a legilor din cadrul Parlamentului de asemenea se încadrează în termeni.

Rolul potențial al Direcției Juridice

- § Verificarea conformității proiectelor de legi prezentate cu dreptul Comunitar;
- § Verificarea modificărilor aprobate de comisia responsabilă; și
- § Verificarea finală a legilor adoptate.

Parlamentul nu trebuie să-și formeze o capacitate de aproximare a legislației paralel cu cea a Guvernului. Direcția Juridică trebuie să dețină funcția de control și să asigure că Parlamentul nu adoptă modificări care contravin dreptului Comunitar. Toată expertiza juridică trebuie să fie concentrată în Direcția Juridică. Consilierii din comisii trebuie să aibă cunoștințe generale a principiilor dreptului Comunitar pentru a identifica posibilele riscuri și a avertiza de aceasta atât Direcția Juridică cât și deputații. Direcția Juridică ar trebui să fie acea unitate care să asigure expertiza juridică, cu o posibilitate de a testa doar acele modificări care sunt adoptate de comisiile responsabile.

Rolul potențial al comisiilor permanente

- § Stabilirea priorităților pentru relațiile UE-Moldova pentru sectorul de responsabilitate;
- § Evaluarea impactului implementării anumitor aspecte juridice UE în domeniul re responsabilitate, înainte de a decide asupra proporției și rapidității de aproximare a legislației;
- § Evitarea modificărilor în legislație care contravin dreptului Comunitar în acele sectoare unde decizia de aproximare a fost luată; și
- § Monitorizarea implementării legilor approximate din sectorul de responsabilitate.

Consilierii de comisii trebuie să analizeze impactul asupra sectorului respectiv în urma aproximării unei anumite legi cu legislația Comunitară și implementării ulterioare a acesteia. Analiza asupra impactului general ar trebui, conform regulilor, să aibă loc încă din momentul stabilirii priorităților. Aceasta ar trebui să îndemne membrii comisiei respective să formuleze o decizie politică, luând în considerare consecințele acesteia în aspectul ei cât mai larg asupra

societății. În sfârșit, comisia permanentă ar putea să-și asume rolul de monitorizare a implementării legislației approximate. Comisia pentru Politică Externă și Integrare Europeană ar putea să-și asume o astfel de responsabilitate la un nivel de combinat de sectoare.